

KLÓFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára: 15 krajczár.

Klófizetési cseppán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Klófizetési pénzek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

ÉS HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdászati hetilap.

A lap szellemi részére s a nyiltárss vonatkozó minden közlemények s szerkesztőség küldendő.

Hirdetések díja: 6t hatáson petitor 5 kr. — Nagyobb és többendri hirdetések jutányosan szerkesztettek.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyiltár garmond sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok”

1885-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Evnegyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek egyedül a kiadóhoz csatolva, — legcélszerűbben postautalvánnyal — a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kak László,
kiadó s lapfajtájának.

Horváth Danó,
fel. szerk.

B.-Gyarmat, 1885. július 22-én.

Románia kezd bosszantó lenni!

A mai bajor királyról beszélnek, hogy midőn egyik bizalmas emberével a felett tanácskozott volna „mint lehetné uralkodását áldásossá és nevezetessé?” az illető azt tanácsolta neki, hogy: „mint kisebb állam uralkodója, politikai avagy hódítási módon nem, hanem igen is akkor, ha a tudomány és művészet pártolására adja magát!” És úgy tön. Sőt talán túl is lőtt a célon, mert amint írják, a túlságos pártolás következtében most anyagi bajokban szenved.

Vajjon nem így van-e Románia? Vajjon ennek meg nem azt a tanácsot adta-e valaki: hogy mint kis állam csak úgy lehet nevezetessé ha henczog. Amint hogy azt Románia meg is teszi.

Az európai közszabadság öléből oly vakogást követ el a nagyhatalmakra, mint valami elkényeztetett pincsi. Pedig, hogy az

aféle élő teremtmények mennyire kedvesek, neki is tudnia kell.

A dunai kérdésnél is olyan hetvenkedést követett el, mintha egy egész világrészt képviselne. Hízen ami jog, az jog, kicsinyek és nagyok számára egyaránt, azt elismerjük, csak hogy még e jogok védelmezésénél is vigyáznunk kell arra, hogy kihívókká, avagy henczogókká ne legyünk, pláne azok rovására a kik bennünket fentartanak.

Különösen Ausztria-Magyarországra berzenkedik. Talán mert nem adjuk oda neki Erdélyt? Mi lenne pedig vajon ha mi is így berzenkednénk ő reá, és ahol csak szerót tehetnők, mindig orra alá dörzsölnők az akadékoskodás tormáját?

Az én deák koromban történt, hogy egyik kisebb kollegánk egyik nagyobb kollegánkat mindig bosszantotta. Ahol tehetett egyet csipett, vagy egyet lökött rajta. A tanár pártfogásában volt elbizakodva ki az ő nagynénjének udvarolt. Egyszer még is azt mondja neki a nagyobb, „Hallod-e te, te engemet mindig bosszantasz, az egész iskola tanum rá, pedig tudod, ha én csipek, nagyobb csipek, s ha én taszitok, nagyobb taszitok mint te.” A kis kollega azért csak bosszantotta. Egyszer aztán a nagyobb kollega meglökte úgy, hogy a kis kollega neki esett a székre és betörte az orrát. Ment aztán nagy ordítva a tanárhoz panaszkodni, de cselekedeteinek az egész iskola tanuja lévén, elégtételt ő keme bizony nem kapott.

Nem így jár-e meg egyszer Románia is: vajjon? Mert még az a szerencsétlensége is meg van hozzá, hogy más nagyobb államokkal is kötekedni kezd, mindinkább megismer-

vén természetét. Nem mondjuk mi pusztán a vámkötekedést. Am védje a maga jogát minden állam: hanem a modor! Az a felfuvalkodottság, az a pökhendiskedés, mellyel orrát sajtója is fintorgatja. Azok a határesértések, azok a nagy kegyes protegalások, melyekben erdélyi száz izgatónk részesülnek, a velünk beszéző hang, és a többi. Tanunk reá egész Európa!

Hát hogy ha majd mi is vissza találjuk taszítani, s neki csúván a székre, betöri orrát, hogy segít majd rajta a professzor úr. Nem fenyegetés képen mondjuk, de hogy mi is élni akarunk, azt engedje meg nekünk Románia. B.

Polgári iskola kell-e B.-Gyarmatnak, vagy kis gymnásium?

E folyó hó 16-án B.-Gyarmaton megtartott községi-képviselői közgyűlésen, a következő indítványt tettem:

„Mintán a polgári iskola a jelenlegi berendezés mellett, nem felel meg a közvélemény várakozásának, amennyiben az iskola-végzett ifju nem tudja magát tájékozni jövő életpályájára nézve, és szakképzettséggel nem bírván, csak a proletárok számát szaporítja: ez okból indítványozom, hogy a tanári, gazdasági, ipar és kereskedelmi körök jeleséből, kéresek től egy bizottság oly terv kidolgozására, mely szerint a polgári iskola három alao osztálya, a gymnásiumok mintájára legyen berendezve, úgy, hogy a kik a latin nyelvet is mint rendkívüli tantárgyat, a gymnásiumoknak megfelelő mérvben tanulták, és jó bizonyítványt nyertek: azok a gymnásiumok következő osztályaiba minden újabb vizsga és taksa-fizetés nélkül fölvéessenek; az iskola felsőbb osztályai pedig úgy legyenek szervezve, hogy a tanoncok a negyedik osztályban életpályát választván, a gazdasági, ipar vagy kereskedelmi pályára, három éven át szakszerűen képeztessenek oly mérvben, hogy az iskola bevégeztével magukat fenntartani képesek legyenek. Ezen terv szerint volna azután

TÁRGYA.

A bánat könyvről.

Elhervadt öröm, panasz lemondás, gyász és bánat. Szomorú kép.

Ilyen a tűkre b. Eötvös „Karthausi” ja, a „bánat könyvének,” mint Pap E. nevezte.

Ha ifjakat látok, kik korunkban nem érthető gúnyval és keserűvel arcukon hallanak mindenről, mit emmának és érzelmenek nevezünk; kik a képzelt boldogtalanság szenvedelmébe merülnek, mielőtt boldogok lehettek volna; tudhatjátok: lelkeket a kora tapasztalások, egyes fellengző érzélgőktől festették, a verses és nem verses könyvekből szedették keseríteték és dermedtetették meg.

E könyvek sorába vehető némileg a „Karthausi” is.

Vagyuk ki e könyvet ifjaink kezéből, főképp ha ha az érzékenykedésre amúgy is hajlandók, — ha nem akarjuk kedélybeteg ábrándozókká tenni őket.

De hát nincs tán a költőnek joga fájdalmát megörökíteni: vagy ne gyönyörködhesek az ember ily műveiben? Holott valóban látjuk, hogy a szenvedés az a mi mint tűz az aranyat, az emberi lélek legnemesebb kincsét veti felazára.

Ne szeressük a költőt bánatában? holott az ember nem kevésbé ragaszkodik bánatához, mint örömeihez. Mint az égnek, mely felettünk boltozva mindent átkarol fenéges ívében: többször látjuk fellegeit, mint megzakarastalan asztrját, úgy életünknek is. Sha kevése örömeink közt kicsinylőleg szánakozva nézzük az egyesnek bánatát, kinek a természet több, nagyobb szívot adott: ki az közülünk, kinek lelkén nem a fájdalom hagyott volna erősebb nyomot, mit örömeink? Mint a patak minden gördülésében s kis akadályai előtt is mélyebbre vájja a sötét földbe medrét, habár

ezernyi virág illatos is partjain: úgy a szív is. Ezért kelt nagyobb érdeket a fájdalom költészete is.

A költő századokra sirja bánatát, mely alapján közös az emberiséggel s miért csodálunk, ha épen ifjak könnyezik meg egy Petrarca vagy Eötvös szenvedéseit; ifjak, kiknek szíve nem keményedve még a bús tapasztalások és a világ hideg érintéseitől: könnyebben engednek a mélabus, regényes behatásoknak. És Eötvös e művéből való, fájdalom szől a szívhez; oly megragadó bensőséggel szól és oly szépen, hogy a kit érzékenysége hajlandóvá tesz a pesszimizmusra, a bús életnézetre: nem teheti semmivé e könyv keserű hatását kedélyére.

Mint a borús felleg az alkonyuló nap ragyogásától színezve széleiben: oly megkapó e könyv bánata. Ez teszi, hogy ifjaink, leányaink annyi rajongással csüngenek e könyvről, mely sok jó oldala mellett korán érlel, végtelen szomorú életnézethez vezet s kedélybetegséget fejleszt. Az ifjában nem erős még az egyéni jellem s hamar transformálódik az ily regényes jellemkép hatása alatt, mint a Karthausi.

Eötvös saját lelke képét alkotá meg e mű hőseinek, Guestávnak jellemében. Ő mind átérzte nagy szívében a fájdalmat; azt, melyet a nagy költők, mint Castelar mondja: e földre száműzött angyalok, mind éretek.

Az önző század szellemével való meg hasonlítás; a tudomány, művészet, közügy szolgálatának elégtelensége, sőt képtelensége az ember boldogítására; a szerelemben való csalatkozás; a barátság állhatatlansága az emberek végtelen hibái miatt s végre a büntudat miatti önmeg hasonlítás, hogy ok nélküli közönyösséggel kedvesét a halálba üzi: ezeknek bánatát foglalja magában a „Karthausi.” Az egyéni külömbözések s a kor szelleme végtelen harcot vív, a melyben az egyes csak önszerencsétlenségét érz, ha nemesebb lélekkel bír a tömegéé.

„Átmentem én mindazon fájdalom, melyet munkáimban kifejeztem. Nőm és gyermekeim körén kívül alig van életviszony, melyet meg nem keserítettek volna nekem” — írja Eötv. egyik levelében Csengeri Antalhoz. Más alkalommal: „Életem tanulása mind tudományos, mind emberismereti tekintetben fájdalom, nagyon elevenen áll előttem, csak annyit, hogy inkább veréssel, mint szép szavakkal szerestem tudományomat.”

Ily életiskolának bizonyítványa a Karthausi.

Itt van korunknak egész szenvedése.

Melynek számára minden boldogság.

Mert fáj nekünk a fennálló virág. (Pap Pádra.)

S nem szomorú-e, hogy oly nagy szív szenvedései, mint Eötvösé, tapasztalatunk szerint az ifju ábrándozóban a részvét mellett csak életunalmas keltenek? Pedig általános emberiség (gemein menschlichkeit) mellett, mit Pap E látat benne szép költeményében: nagyon egyénies a Karth. bánata, túlsó német szentimentalitással előadva, melynek reflexió bősége egészen elborítja, elfojtja — hogy úgy mondják — azt a némi kevés cselekvény, történetet.

Igy vált a „regény” terjengős lyrál-didaktikai költeménynyé. De jó szerencse, hogy csak ifjonti kiforrá Eötv. nek e mű. Lám Eötvös bármily önző lelketleneknek nézte az embereket ábrándjai korában: az ész, a szívénél is nagyobb tán, legyőzte sűkkéldőségét. A töle itt háládatlanulnak megvetendőnek hirtelét „sokáig,” a közügy szolgálatában találta célját, ennek élt véglegellettéig s az átalakuló Magyarország egyik legnagyobb férfja lett.

De e könyve ifju olvasói közül hányadiknál hagyja meg az emberek iránti bizalom talizmánját, az életben oly szükségos s kinek ne gyengítne meg lelkesedését s tetterejét annyira, hogy ne lépjen az életbe reményekkel és bizonyos optimizmussal, a mely nál-

a polgári iskolának a közoktatási miniszter ur által át alakítandó; és ez esetben egészen az államra kellene bízni az iskola gondozását; minthoz az Átalakítás az államnak sok költségebe kerülne, a város képtelen lenne a további áldozatokra.

Ezen indítvány ellenében Balás József ur és többek, a polgári iskolát megsejtesztetni, a helyett legalább egy négy osztályú gymnasiumt életbe léptetni javasolták.

Mind két indítvány bővebb megfontolására és véleményes jelentés beterjesztésére, egy hét tagu bizottság küldetett ki.

Mintbogy ezen iskolakérdés szorosan összefügg B. Gyarmat város jövőjével: szükségesnek találtam annak tárgyilagosa megvitatását; s felhívom az ellenzőt, hogy vagy csatlóljanak meg, vagy fogadják el az indítványomat.

Jó lesz mindennek előtt megismerkedni az 1868: XXXVIII. népiszkolai törvénnyel, a mely egyik aranylapját képezi a magyar törvénykönyvnek.

Ezen törvény 74. §. elősorolja a polgári iskola tantárgyait. Ezek kétségen kívül igen becsesek, és mint az idézett §. szövegmutatja, a gazdasági, ipar és kereskedelmi pályára készítik elő a tanoncokat.

A 76. §. azó szerint így szól: „A 74. §. ban elősorolt tantárgyakra nézve, a fin gyermekek számára alkotott polgári iskolákban, a tanterv úgy állapítandó meg, hogy a polgári iskola első négy évi folyamata alatt, ha bár kimerítőbben, ugyanazon tantárgyak tanításának, a melyek a középiskola (real gymnasium) négy első osztályában taníttatnak, a latin nyelv kivételével. A többi tantárgy a tanfolyam első négy évében legfőbb megkezdhetők, s főleg a polgári iskola két utolsó évi folyamában adandó elő.

A 77. és 78. §§-ok a közoktatási minisztert hatalmazzák föl a tanterv megállapítására, s annak időnkénti módosítására. Az Eötvös miniszter tanterve világosan azt tartalmazza, hogy a hol gymnasium nincsen: ott a latin nyelv az első négy osztályban rendkívüli tantárgyként taníttatik, és a beiratkozókra nézve kötelezett tantárggyá válik.

Mind ezekből látjuk, hogy a polgári iskola magasabb intézet a kis gymnasiumnál. Az, egy hat osztályú gymnasiumhoz hasonlítható, és ugyanazon tekintet alá esik, mint a gymnasiumok, t. i. hogy az csak előkészítő, de nem szakiskola. Előkészítő a növendéket a gazdasági ipar és kereskedelmi pályára minden határozott irány nélkül; csak hogy az iskola végzett ifjú 16–17 éves korában, főleg az iparos pályáról már elkészült. Tehát a tapasztalat arra tanított bennünket, hogy a polgári iskolát ideje korán szakiskolává kell alakítani; úgy például, hogy a növendékek a negyedik osztályban szakpályát választván, azon túl három éven át vagy a gazdasági, vagy az ipar és kereskedelmi pályára, a lehető leggyakorlatibb módszer szerint képeztessenek, úgy, hogy az iskola bevégeztével, az ifjak képesek legyenek magukat fenntartani. Az magában értendő, hogy az ipariskola különben berendezett iparműhelyek nélkül nem is képzelhető; a melyekben a növendékek három évig tartoznának az egész délutánt kézi munkával eltölteni, folytonos fölfigyele alatt az ipar és rajztanárnak, ki az oktató mestereket és azok segédait ellenőrizné. Az ily műhelyeknek közvetlenül az iskola mellett kell fölláttatni és a vállalkozó mestereket illendően kell segélyezni; mert az ily műhelyek nem nyereség, de a jeles oktatás céljából lennének fölláttatandók.

Föltelesen bizonyíthatom, hogy a szakiskolákká alakított polgári iskolák egy pár évtized alatt általa kitűnő magyarországot; és a mi földolgozó, megteremtőnek a honi ipart; mert a gondolkodó apák szívesen

fogják ily iskolákban művelt iparosokká képeztetni gyermekeiket, tudván, hogy rájuk nagy jövő vár. De ha a polgári iskolák szakiskolákká nem alakíttatnak: proletár-növelő intézeté kell válniok; mert míg a gymnasiumok előkészítő iskolai az akademiáknak, egyelőre meknek, pápi képződékek és így elvégre valamely szakpályának: a polgári iskolákból nem vezet az út valamely magasabb szakiskola felé; és így azokat akként kell berendezni, hogy bizonyos fokú gazdasági ipar és kereskedelmi iskolát képviseljenek, melyek a nép, s a polgárság zömét életképeségre tanítsák. Jó lesz ezt tudomására hozni a közoktatási miniszternek, a polgári osztály országosan ismert barátságának, és a szakképzetlen tudásonok határozott ellenszégének.

Jó lesz továbbá az ellenszégnek a törvény 59. és 67. §§-aival is megismerkedni; mert azokból megtanulják, hogy a törvény az öt ezer vagy nagyobb népeségű községeket kötelezi a polgári iskolák fölláttására, tehát a nyolczter népeségű B. Gyarmaton, hol a polgári iskola az állam segélyezése mellett létesített, ezen iskola fölosztásáról, s annak kis gymnasiummá alakításáról azó sem lehet; s így kár volt a tanácskozmányt is kiküldeni. Mi másról nem tanácskozhatunk, mint a fenálló iskolának szakiskolává leendő alakításáról; és arról, hogy azon számos szülőknél is a lehetőségig segítve legyen, a kik gyermekeiket gymnasiumokban kívánják képeztetni. Ha a közoktatási miniszter ur előtt beigazoljuk, hogy a mi iskolánkban a latin nyelvet gymnasiumi tanárnagra képesített egyén, s oly mérvben tanítja, mint a gymnasiumok megfelelő osztályaira előszabva van: teljességgel nem látom be, hogy a közoktatási miniszter el ne rendelhetné, hogy a latin nyelvet jó sikerrel tanuló ifjú, minden vizsga és taksza nélkül vételessék föl a következő gymnasiumi osztályba.

Ha a polgári iskolának az én indítványom szellemében berendezhető lesz: biztosított a közönséget, hogy a polgári iskola tantemvei szűkölve lesznek; és a lozonczai s más gymnasiumokkal bíró városok polgárai, a kik szakiskolákban kívánják gyermekeiket neveltetni, örömmel fogják azokat hozzánk küldeni, s így a szülők csere útján, minden irányban nagy takaréksággal kiképeztethetnek gyermekeiket.

A mi pedig a miniszteri engedélyt illeti: épen azért adta a törvény 77. 78. §-a a hatalmat a miniszter kezébe, hogy a polgári iskolákat a vidék szükségletéhez képest átformálhassa. A nagy szabású népiszkolai törvényt nem szabad a kormányának hezserűtlenné tenni, s megengedni, hogy a proletárok száma gomba módra szaporodjék az oly intézetek által, a melyek hivatása a szakismeretek terjesztése s a szakemberek képzése lenne.

Felém nem kell még azon megjegyzésre is, mely főszeg intézkedések találja, hogy Losonczon állították föl a főgymnasiumot, hol sok az iparos, és B. Gyarmaton a polgári iskolát, a hol állítólag a lakosság nagy részét a hitelezerek képezik. Az ellenszég nem igen gondolkodott a fölött, hogy Losoncz a magyar nemzetiség egyik védőbástyája a páncélviszmű ellen, s így ott a főgymnasium és képződe igen jó helyen van, s től ajkú papok és tanítók hazafias kiképzetésére nézve.

Az iparosok és kereskedők számából levont következtetés is sántikál; mert B. Gyarmaton az iparkamarák fenntartására 241 iparos és 173 kereskedő van megadóstatva, és czekek kívül 107 családfő az mezőgazdaságot. Ha már most hozzá számítjuk a vidéket, joggal elmondhatjuk, hogy egy közép gazdasági, ipar és kereskedelmi iskola, nagyon a maga helyén van B. Gyarmaton, és ezen szakiskola s a losonczai főgymnasium, igen szépen kiegészítik egymást, ezen képző intézetek hiányában szenvedő vármegyében.

Ajánlja a polgári iskola fenntartását a reformját a növevéle is. A polgári leányiskolát is szakiskolává kell alakítani, főszeg tekintve a női iparra; de a leányövéndékek női hivatásukhoz képest, a gazdasági ipar s kereskedelem terén is szép előmenetelt lehet nének. Miből tömegesebb szaknevelést, s tisztességes kenyérkereseti módot kell az iskolát által nyújtassunk, mind a két nemnek.

Felre tehát polgártársaim az egyenlenséggel, és tömörüljön a polgári iskolának szakszerű Átalakítása körül; és akkor elmondhatjuk, hogy B. Gyarmat nem volt, hanem lesz.

Hodnár István.

Általános jelentés

a budapesti országos kiállításnak 1886. május 21. 22. és 23. napjain a széchenyi-vidéki gazdasági egyesület tagjai által történt megemlékezéséről.

(Folytatás.)

Maga a kiállításnak 300,000 négyezeg méter területet kicsiny arra, hogy szűkoltan beépítettnek nekeljen mondanunk, ez azonban nem hátránya a kiállításnak, mert míg az 1873 ki világgiallításán egyes pavilonokat útmutató mellett is nebez volt megtalálni, itt ezek majdnem utcákat képeznek s a látogató sorba menve oly helyiségre is jut, melyre talán nem is gondolt s míg ő elismeréssel kénytelen adózni az országos bizottságnak és tervkészítőknél amas intézkedéssért, mely mellett a csekélyebb területen való rendezés beosztás által fáradsalma kisebbítve, tájékozódása könnyítve van: addig a főváros közönsége hálával van lekötelezve ugyanazon bizottságnak azért, hogy a kiállítás területének szélszerű szabályozása által a városliget egy eddig posványos, vadfüves rémés kirándulásra alkalmas és kellemes parkká változtat, melynek csak talajemelése 60000 forintba, csatornázása 25000 forintba, a vízzel való ellátása 18000 forintba került.

Fő építmény az Ulrich Keresztély terve szerint 10 b6 alatti készült 14000 négyezeg méter területű iparszarnok, melyhez a főbejáratától tágas terasse vezet. Középen szűkölküttal, előbb még zenekari nyílt faszátorral. Négy udvara van s 19 részre van osztva, hol az ipar egyes ágaiak termékei elhelyezvők. Nincsen itt tárgy, mely a figyelmet megne érdemelné, legfeljebbnek látszik azonban az szentes ipar osztálya, hol a művészetig emelkedő faragványok az isléssel rohamos versenyt futnak, s finomság vetekedik a leleményességgel; igen kiváló a porcellán, szővézeti, ötvösműipar, a járművek, melyeknek elegans példányai közt egy különlegesség méltán ragadja meg a figyelmet s nem, mint egy középnyagvágú batar kerekékű szekerete: a tövében vízszintesen mozgó rud vége a lovak tartása folytán egy rá alkalmasított vasútponttól hátra, mi által a borszáköltött emeltyűk sapárnácskái a két első kerekhez nyomtatnak, mozgásukat megerősítetik s kész a kerekékhöz önmagától, — nem megvetendő látványt nyújt a szabóipar osztálya sem, hol derék iparosunk Bablona Pál díszmagyar köcsis öltözéke előnyös helyen szemléltethető.

Az erdészeti pavillon gazdaságra s productumainak nagyszerűségére nézve a bécsi világgiallítás enémű tárgyban föltűnül. Nem csak külső alakja lep meg, nem csak berendezése és díszgazdag tartalma köti le a figyelmet, a magyar trónörökös vadászatainak csoportosított eredménye egymagában és egy kis múzeumot téve ki, de a környezetét képező öfias szál-fák, melyek közt nagyolva kifaragott tengeri-hajó bordák is szemléltethők, hazánk egyes vidékeinek s nem bel gazdaságát tüntetik föl s mellette fájfalva jut eszünkbe, hogy vidékünkön az erdőpusztítás annyira napirenden van, hogy a tűzifa rövidesen leendő kifizetésétől kell tartanunk.

A hazai és külföldi gépek csarnokai nem oly gazdagok, mint a bécsi volt, hiszen jusson szűkbe, hogy Autverpben ép most világgiallítás van, mind azáltal elég gazdagok arra, hogy a géplár roppant fejlődéséről bárki is logatmal szerezhesen.

A mezőgazdasági termények csarnokából szakszerűbb tollnak kell jelentést tenni, legyen elég általánossággban megjegyezsem, hogy berendezése nem csak szélszerű, de a szó legszorosabb értelmében díszes. Föltehetőleg gazdag azonban a méhészeti csoport, hol egyes kaptárak jól beosztott háza emlékeztethet, míg a díszesen szortírozott mézek, idényszerűleg (szóval „évad“ szót ki nem állhatom.) gyűjtve a kiállítva, a tartalmazó üvegedényen keresztül is isyét csiklandják a szemlélők. — A haltenyésztési részlet s ezzel kapcsolatos halászati eszközök kiállítása egymaga hosszabb tanulmányra érdemes. — A selyem ipar illetve termelés szemképrástató productumai és islése rendezése míg egyrészt gyönyörködhet, más részről szomorít, tanúságot nyújtván arról, hogy a gazdasági ág szélszerű művelése érdekében a magasabb intézők nem helyet utat követnek, mert nagyban való termelésre hazánk mezőgazdasági viszonyai nem alkalmasak. A nagyban való selyemtermelést csak nagyobb birtokok csak

nélkül pedig semmit kivívunk nem lehet? Annyi baja van az életnek úgy is, hogy a ki, mint a fa, mely meletől valaha gyümölcsöt hozott volna, virágtalanul, reménytelenül áll a tavasz virágzásában is: mit várhatunk attól? Mint itélénk annak gondolkodásáról, ki az embereket mindegyforma jóknak kívánna és boldogtalanságán érzélgene, mert nem épen hozzája hasonlók?

„Oh az emberi nem el fogja érni magas célját. Reméljete ifjak! Csak az önének nincs vigasztalása a földön!“ Ezeket is mondja ugyan a Karthausi melékiesen s egész utolsó sorailban. A sötét borulatba bevilágító sugar csak annál érezhet több ridegséget és sötétséget hogy maga után. Fő és egyetlen jelleme a Karth. világ nézetének a melancbolikus világtájdalmasság, sőt világgynöllet, melynek hatását nem tudja ellensúlyozni.

Vagy mi nyújt ellensúlyozót ily elvekért: „Az egyes a világ történetében olvashatja jövődjét, hogy nem fog elérni semmit, mi után küszködött; s ki nemzetének remél szebb jövőt, emlékezzék ily reményekre s tanuljon lemondani. (VII. kiad 62. l.) Tanulj

feledni vagy lemondani a túlnál; a reménynek vége van, mőta a világot ismered (81.) Szomorú látvány a világ. Az emberi nem nem leend boldogabb soba (88.) S vajjon érdemes e hát nagy célokért fáradni, tenni, küszködni? (246.) Vagy mi mászer a tudomány, mint kételyeket? Vigasztalása az embernek megvetni a szerencsétlen, elátkozott, . . . s széltéptett kebellet elmondani: elátkozott, ki emberekben bizik (121.) Az emberek isten parancsának bírdeve ügyávaságuk parancsait, az ügyilkost pokollal fenyegetik: s én hallgassak erre? (128.) S mi a halál? — a gyermek, ki álmódá, hogy magáról lezuhan, már érezte kínjait . . . s mi remegünk, törünk mindig? Oh gyávaság! (43) Ilyen elvek növelik az életuntak s ügyilkosok számát. Nem ez elvei tették nagygyá Eötvös, ki más helyt (Gondolatok) így szól: „A legmagasabb, mit a földön elérhetünk az önludat: hogy mindig nemes cél után törekedjünk.“ S e nemes cél szerintem: növelni az erkölcsi jót magunkban, hogy így minél inkább használhassunk másoknak s a köznek. Ezt mondjuk meg ifjainknak, lányainknak, vagy — vagyuk ki a „Karthausi“ kezökből! (Ny. K.) K. G.

ban és irásban; 6. tartoznak négy elemi és két polgári iskolai osztály, esetleg hat elemi osztály bevégezését tanult bizonyítvány, és kereset, illetőleg szülők levél bemutatása mellett, felvételi vizsgának is alávetni magukat. A gyermekkeresztendő képző tanfolyam két évig tart. A növendékek kivétel nélkül díjtalan tanításban részesülnek és a taneszközökkel is az egyet költségen látatnak el, étkezés, ruházat és lakásról maguk gondoskodnak. Együttal közöljük, hogy a jövő tanév elején okleveles tanítónők számára külön tanfolyam nyílik. Az ezen tanfolyamot hallgatni akaró tanítónők folyó évi szeptember 15-ig jelentkezhetnek az elnökségnél. — Budapest, 1885. — Az elnökség

Szűdy Henrikné hagyományát illetőleg a városi közgyűlésről szóló tudósításban, tévesen közöltetett a lapok multheti számában, hogy az elhunyt özvegy a balassa-gyarmati kórház alapra 100 frt hagyományozott; a végrendelet ugyanis a kórházra világosan 500 frtot azaz ötszázforintot hagyományt említ. Mint azonban bebizonyosodott, ha a Hercefsédek már ismeretett követelések megdöntésének, az esetben a hagyományozott pénz, hogy abból sem a kórházunk 500 frtja, sem a polgári iskola és a városi szegények javára hagyott 100—100 forint, valamint az evangélikus egyháznak hagyományozott 200 frt és egyéb nemese család hagyományok sem telnek ki.

Panaszkodnak a szélei fürdő vendégek, hogy a bérlő Mihajlovics Szilárd semmiféle napi lapot, de sőt még a „Nógrádi Lapokat” sem járattja, s a közönség aszrakostására egyáltalán semmi gondja sincs. No már az igaz, amilyen a gazda, olyan a bérlő!

Működvelő előadás. B. Gyarmaton aug. hó 1-jén előadást tart a helybeli működvelő társulat. Elő fog adni: „A két jó barát” című színdarab. A társulat nő tagjai közül játszanak fognak: Dömök Lujza, Györgypál Ferencné, Haiszer Margit, Kocsauk Eugénia, Kovács Jolán, Kubányi Mariska és Szerényi Margit árhölgyek: a férfiak közül: Ifj. Bercezy Ödön, Ifj. Elmén Ferenc, Gécsy Dr. Hermann Károly, Illás János, Luby Károly, Luka Mór, Pribil Károly és Weiss Gábor urak

NYILVÁNOSSÁG: A balassa-gyarmati nemzeti iskolának folyó évi június 11-én megünnepelt 50 éves jubileuma alkalmából az iskolatörzsi bizottság az iskolatörzsi bizottságának adományozta: Seltovszky János alispán ur 10 frtot, Polák István képviselő 5 frtot, Harnos Gábor lakossági elnök ur 3 frtot, Hottovszky Károly plébános ur 3 frtot, Molnár György 3 frtot, Elhenckay Flór lakossági gondnok ur 2 frtot, Szentiványi Sándor 2 frt, Blázik Ferenc 2 frt, Hirschfeld Gyula 2 frt, Farkas Ferenc 1 frt 50 kr. Cséfalvay Géza, Kom-

rell Gyula, Szommer Károly, Aninger László, Makay Sándor, Aninger Ferenc, Prónay Béla, Dr. Melicher Ferenc, Molnár János, Ticsánky József, Ifj. Schults Lajos, Milován János, Bercezy Ödön, Kék László, Szardusz István, Kubányi, Guttman István Kék István, Id. Félkel Károly, Bachár Gyula, Papp László, Sztranyovszky Géza, Kedves Lajos, Nédics János, Tamaskovics Gyula, Pajer István, Manósy Alajos, Komjáthy Anselm, Balas Ferenc, Bodnár István, Baintner Arnold, Gonda Károly, Dr. Fekedi Ferenc, Streidinger Jakab, Reményi Károly, Benedek Soma, Szerényi Gábor, Markovics N., Pribil Antal, Ifj. Félkel Károly, Szabó Vilmos, Galgóczy János, Golka György, Vannay Ignác, Hummer Mihály, Komjáthy Károly 1-3 frtot; Hummer Ferenc, Szokan János, Burdum Mihály, Paudler József, Ebenfűrer György, Harnos Lajos, Rády István, Milován Elek, Szardusz József, Szabó Sándor, Molnár Ferenc, Irineta József, Káposztásy Gábor, Tapolcsányi Ferenc, Horváth Danó, Makay László, Vatter Gyuláné, Gabonyi Anna, Jozsonsky Géza, Zeák István, Kapor Gyula, Kapor János, Nyíler Sándor, Zabornácsky János Ebenfűrer Lajos 50—50 kr; Lepcsky Béla, Fábry János, Filler Lajos, Berta Rozsó, Báth Béla, Cséfalvay István, Ticsánky Árpád, Braidaver János 40—40 kr, Lehotzky László, Fillegi Károly, Ujtaludsky Mihály 30—30 kr, Dvoratsky János, Szűcsy István, Gyatvay Imre, Wezelovszky János, Zimány János, Kovács N. 20—20 kr. Összesen: 95 frt 30 kr e. A. A törzsnak horganyval fedése az egésznek festése és a kereset megmarányozása került 44 frtba. A A tanterem és mellék helyiségek ajtóinak és ablakainak kijavítása és festése 37 frt 80 kr. A homlokzat kijavítása és festése 3 frt. A homlokzat betűinek megmarányozása 8 frt. Az iskola épület két oldalán levő tűzfal kijavítása 4 frt 60 kr, 15 db. szemléltető kép felragasztása 7 frt 60 kr. Apróbb kiadások 40 kr. Összesen 95 frt 30 kr. Ezenkívül Molnár József ár a törzsi ablakaira ajándékképpen 8 db. redőt készített a szokat saját költségére is tettette. Kék László ár pedig a jubileumi ünnepély alkalmával a falragasztást adományozta. A nemzeti iskola ezen jótévednek, mint a tanügy lelkes barátainak az iskola nevében hálás köszönetet mond: Polák István képviselő, mint az adományok gyűjtője.

A tűzoltó egyület köréből. Holcz József és a b-gyarmati önk. tűzoltó egyület kebeléből fogadalmának megvezetéseért a f. é. július hó 11-én tartott üléstől kizáratt.

Apróságok.

Kaszárnyában Örmester: Mi a fegyelem leguagyobb ellensége? Ujones: A szomjuság vitész örmester uram.

Egy házaspár párbeszéde: Múciám! hozza egy liter bort, szörnyű: kedvem van ma inni, „mert a bor jó kedvet ad, ez hevíti fel vérünket, éleliti fegyverünket s bátorít fel a csatára.” mint a nótá mondja.

Hozzatok mándikám! hanem majd meglátom aztán, hogy — igazat mondott e a nótá.

Hozzáférhető. Egy nőről, kinek neve nem ok nélkül képeste pikánsabbul pikánsabb történetec-

kék kíséretében a közbeszéd tárgyát, mondta egy társaságban valaki: -- Állítsátok ezt az asszonyt a Mont Blanc csúcsára, ott is könnyű lesz hozzá férni.

Udvariatián kérdés. A. „Képzeld meg, tegnap megnéztem a királyi palota termét s ime ő felsége dolgozó asztalán ott találom legújabb regé nyemet.”

B. „Fölvágva?”

A postán Hivatalnok: „Ez a levél igen nehéz, még egy 5 kros bélyegyet kell rá ragasztani.”

Földadó: „Bocsánat, de akkor még nehezebb lesz!”

Miért nem házasodik meg? E kérdésre valaki azal válaszolt, hogy azért, mert manap a leányok nagyon hasonlók a mező liliomaihoz, melyek sem nem szőnek, sem nem varrnak mégis Salamon minden pompájánál fényesebb öltözkében járnak.

Házijubileum „Ugyan edes szomszéd ur, miért ékesítette ugy fel a cselédszoba ajtaját virágokkal és szalagokkal?”

„A nóm épen most ment ki új szobaleányt keresni, és ha hoz egyet, az épen a huszonötödik lesz ebben az évben.”

Mikor nem teremthette volna isten a világot? Csak ne türelmetlenkedjék János gazda — bízta a lelkes hívei egyikét. Az ur isten majd csak megsegíti. Benne kell bízni. Lásna ő a világot semmiből teremté. — Igen! — jegyzé meg János — akkor jobb idők lehettek. A mai rossz időkben nem tehetné volna!

Szerkesztői üzenetek.

Nyitra. Dr. Bangha Sándor megyei főgyógyász és a „Nyitrai Kézlő” árd. szerkesztőjének. — A kérdéses két számot megkaptuk s minden esetre reflektálni fogunk a fenforog nagy kérdésre, csak az alkalmat leszűk.

B. Gyarmat. D. Za. A cikk igen jó, de a lap által követelt iránynak, mely a kérdéses fontos ügyről szűkített érni, meg nem felel. Így sajnálattal bár, de ezúttal a cikknek helyt nem adhatunk.

Feloldó szerkesztő:

Horváth Danó.

Egy vizagázott segédjegyző alkalmazást keres, az állomást azonnal elfoglalhatja. Levelek Kulcsár Pál cím alatt Mátra-Vernébélyre, (u. p. Tar) küldendők.

H I R D E T É S E K.

Bérleti hirdetmény.

Mely által közzé tétetik, hogy Leszenyén (Hontmegye) az ital és húsmérési jog folyó év november hó 1-től kezdőleg, három egy-mást követő évre bérbe lesz adandó.

A részletes bérleti feltételek alulirotnál tudhatók meg, kihez a bérleti szándékozók, ajánlataikat a folyó év augusztus hó 15-ig benyújthatják.

Leszenyén, 1885. július 15-én.

Fekete Béla,
úszartató.

Gabona zsák eladás.

Alulirott ajánlja a tisztelt földbirtokosok, gépészek és gabona kereskedő uraknak, használt és jó állapotban levő hecolt gabona zsákokat, bár mily mennyiségben, szívesen 20 frt-jával, tudakozódásra bővűbb felvilágosítást adandó

J. Steiner,
lakik Vácson 209. sz. alatt.

Haszonbérleti hirdetmény.
Puszták-Kutas és Karancs-kezi határban mintegy 170 hold területű jókárban levő, s művelhető földbirtok, nagy kaszállyal melyen évenként 3—400 mázas takarmány megterem folyó évi szeptember 1-től haszonbérbe kiadandó, feltételek megtekinthetők Gyöngyösön a tulajdonosnőnél, vagy Karancs-kezi közönség házánál. Gyöngyösön, 1885. évi július 18-án.
Ifj. Bakó Pálné, szül. Vály Borbála.

1885

KIALLITÁS

MACHVAS.

A FOLYÓ ÉVI ORSZÁGOS KIALLITÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

V. VÁCI KÖRÜT NO. BUDAPESTEN 4 VÁCI KÖRÜT 62.

SAJÁT, KÜLÖN ÉS ÖSSZES ÉPÍTETT MŰTÁRSZEMEK.

GAZDASÁGI GÉP-KIALLITÁST

MEGTEKINTI SZ.

melynek szíves megtekintésére az érdeklődők tisztellett megkérve vannak.

1885

KIALLITÁS

Budapest, KOTZÓ PÁL Lüllői-út 18 sz.

Tessék megtekinteni gépraktáromat!!

nem csak különféle színezett „kiallítás gépek”, hanem eladásra szánt gépek vannak felállítva.

!!Különös figyelemre méltók!!

R. GARRETT & SON

Compound gőzmozgonyait

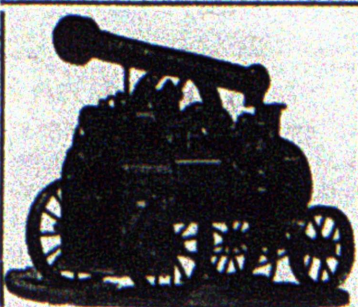
40°-lázolóanyag takarítással

Leszállított árak.

R. GARRETT & SON

külön gőzmozgonyait,

könnyen hozzáférhető, kiváló axillár, tartányok nélküli hajlított fedél tűszekrényvel.

Tessék megtekinteni gépraktáromat!!

hol a gyakorlatban legjobban elismert gépek kiválaszthatók, megvehetők és azonnal átvehetők.

!!Különös figyelemre méltók!!

R. GARRETT & SON

világhírű cséplői,

szab, 4 ezer fordítható acél dobainak, többet és jobban dolgozni egy gyártmány sem képes.

Kedvező fizetési feltételek.

JÁRGÁNYOSEPLŐI

tisztító szerkezet és anélkül kapcsolható Kotz-féle szabó.

harangjargányokkal

stb. stb.